

Naša Sloga izlazi svaki 1 i 10 dan mjesec, i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 f. a za 6 mjeseci 1 f. a za 3 mjeseca 30 nov. Izvan caravine više poštarina. Pojedini broj stoji 6 nov.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ *Nar. Post.*

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjena poštarin.
Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se nevrtaču. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se *Via Capuano* N.º 1909/1.

Godina III.

U Trstu 16 Novembra 1872.

Broj 22.

Pogled po svietu.

U Trstu 15 Novembra.

Otkad se nismo porazgovorili na ovom mjestu, svjetske se stvari nisu u ničem poboljšale, al nisu baš ni pogoršale.

Prije svega, naše su Delegacije u Pešti svršile svoj posao, pa između ostalih stvari zaključile i to, da će odsad unapred naši mladići, mjesto dvie, služiti u vojsci neprestano tri godine, da se bolje nego li dosada u oružju izvježbaju. To je po sudu vještakah sasvim potrebito, jer za vrijeme rata nevjest oružju mladić nije kadar ni sebe braniti, a kamo li domovinu. Svakoj se stvari hoće svoja nauka, pa i oružju i vojevanju. Pa tko bi ikad povjerovao, da se je u Delegaciji našlo ljudi, koji su proti tomu ustali, kao da su radi, da naši mladići idu na klanje, kako bravi? Ti su ljudi dosad bili najjevršće oporišće sadašnjega ministarstva, koje bi bilo sigurno palo, da ga nebudu poduprli federalisti, koji su i tom prigodom opet jasno pokazali, da jim više na srceu leži moć i sila zajedničke države i koža svoje djetce, nego li propast nekoji licah, proti kojem se bore. Čuje se da ministarstvo radi na zakonu o izravnih izborih; al se čuje i to, da ga najbrže neće uspjeti predložiti carevinskomu vieću.

Sad sjede i viećaju svi zemaljski sabori u ovoj polovini carevine. Dapače ne, jer je tirolski bio odgodjen poradi nekakve nezakonitosti, što ju je ministarstvu spočitao. Iz dalmatinskoga pako je stupila talijanska manjina, uvriedjena tobože, što nisu naši narodni zastupnici mogli uvjeroviti popuniteljnih izbor jednoga njezinoga prištaše, pa tom prigodom izjavila, da se već neće nikad u sabor vratiti. Srećan put i Amen!

U Ugarskoj će se do skora znati, koja je udrila, jer je hrvatska kraljevinska deputacija izručila Magjarom crno na bijelu, što Hrvatska od Ugarske želi i zahtieva, da bude već jednom mir među njima. Magjari su dosad svietu lagali, da Hrvati ni sami neznaju, što bi htjeli. A sad, gdje su jim hrvatske želje i zahtievanja pred očima, dižu u svojih novinah silnu viknu na Hrvate i na njihovu tobože preuzetnost i neumjerenost. Tako da se može već sad reći, ako nisu magjarski državnici trezniji i mudriji od svojih slipeh novinarah, da neće med Ugarskom i Hrvatskom biti već nikad mira, jer se Hrvatska nije dužna zatrti poradi ičije objesti. Magjari se tuže na prevelika tobože zahtievanja Hrvatah, a po našem sudu hrvatska je delegacija mnogo toga preskočila i zamućala, što je mogla i morala od njih iskati. Jer što i kako misli o riečkom i dalmatinskom pitanju i o trgovačkoj zastavi, hormone mi iz njezina elaborata nebi znali pogoditi. Nego ipak odvažno traži novčanu samoupravu i neodvisnâ od ugarskoga ministurstva bana, pa se Magjarom vidi i to preveć. Mogli su dakle odmah od kraja reći, neka nepita ništa, nego samo neka prepíše staru nagodbu! U ostalom, kako se Magjari žele s Hrvatí pomoriti, vidi se najbolje iz toga, što se je banske časti namjestnik, g. Vakanović, opet vratio na svoje mjesto.

U njemačkom su carstvu u ovo doba njemački biskupi digli takov glas proti progonjenju tamo naše Matere Crkve, da Bismark nije još od nikoga čuo ozbilnijih i krepih riečih, a čovjeku se čini, da čuje glas svetih Otacah za vrijeme rimskih carevah. U Americi je narod, taj najslobodniji i naj-srećniji narod na svietu, izabrao opet ogromnom većinom Granta sa svojega predsjednika.

Obćinski zakon istarski.

(Dalje)

Pojedinim obćinama, koje se nalaze u istom političnom kotaru ili distretu, jest prosto sdružiti se i sjediniti, pa zajedno obavljati toli svoje vlastite, koli izručene si poslove. Samo što imaju taj svoj ugovor podnesti za odobrenje c. k. Namjestničtvu i zemaljskomu Odboru. One obćine, koje nisu u stanju obavljati izručene si poslove, dokle se god nahode u tih okolnoslih, imaju se u tu svrhu putem zemaljskoga zakona sdružiti s drugimi obćinama istoga političnoga kotara, da uzmognu obavljati svoje obćinske poslove. Način se ima opredieliti, prama obćinskim potrebam, dotičnim zemaljskim zakonom. Kad se pojedine obćine nebi mogle pogoditi glede troškovah, u tom slučaju odlučuje zemaljski Odbor.

Prelazimo sad na zadnje poglavje obćinskoga zakona. Polag toga poglavja ima zemaljski sabor kroz zemaljski Odbor pravo nadzirati obćinska imanja i obćinske zavode. Svaka Obćina je dužna izrucitti zemaljskomu Odboru točan popis obćinskoga imanja i obćinskih dobarah, i to prigodom svake obnove obćinskoga zastupstva. A zemaljski Odbor ima pravo iskati od Obćinah, da to i to razjasne, da se glede toga i toga opravdaju, pa može u tu svrhu izaslati u obćinu svoje povjerenstvo, il odrediti, da iz suajedne Obćine jedan il više zastupnikah stupe u dotičnu Obćinu, pa razvide, kako stvari stoje. Kad bi to potreba bilo, može u toj prigodi zemaljski Odbor učiniti sve, što mu se shodno vidi.

Osim onih stvari, koje su već bile u ovom zakonu navedene, imaju se podnesti odobrenju zemaljskoga Odbora još sliedeće: 1. Razsvojba iliti prodalba, rubanje, iliti stalan namet na nešto, što spada na obćinsku imovinu, na obćinska dobra i njezine zavode; 2. Razdjelitba godišnjih preostatakah među obćinari; 3. Zaduženje, iliti osiguranje, ako iznosak jednoga il drugoga, prieko učinjenih već dugovah, prestiče godišnji dohodak Obćine i odnosno njezinih zavodah. Zemaljski Odbor odlučuje vrhu utokah (ricorsi) proti odlukam obćinskoga Zastupstva u svih onih predmetih iliti stvari, koje nisu Obćini od vlade izručene. Utok se ima prijavit Načelniku, a odnosno pritužla po volji tužitelja, iliti upravo na zemaljski Odbor, iliti kroz Načelnika; i to u rok iliti termin od 14 danah. Članove obćinskoga Odbora, koji su što zakrivilu u krugu svojih dužnostih, može zemaljski Odbor pedepsati globom tja do 20 f. Ako bi pak grduo falili, il svoje dužnosti zanemarili, Namjestništvo jih sdogovorno sa zemaljskim Odborom iliti Juntom može i smetnuti sa njihove časti. Ako bi se porodila prepirka o osebnih stvari izmedju Obćine i jednoga cieloga razreda, il pojedinih članovah obćinskih, zemaljski Odbor ima pravo, buduć da se radi i o zastupstvu obćinskom, izaslati službeno u Obćinu svojega povjerenika, da stvar dokonča sudbeno, kad se nije mogla riešiti prijateljski.

Državno upraviteljstvo ima nad Obćinama pravo nadzorništva, da neprekorače svojega vlastokruga i neprekrshe obćinskih zakonah. Ovo pravo nadzorništva obavlja prije svega politična oblast kotarska. Ona u tu svrhu može iskati, da joj se pokažu odluke obćinskoga Zastupstva, kao takodjer, da joj se dadu potrebita odnosna razjasnjenja. Predstojnik politične oblasti, iliti jedan njegov zastupnik, ima pravo doći na sjednice obćinskoga Odbora, i umješati se kad hoće u njegove razgovore, ali nemože odlučivati, ako mu nije član.

(Sliedit će.)

Što mi hoćemo.

(Od jednoga istarskega Slavena.)

Otkad smo se evo u Istri počeli nešto i mi buditi, otkad naši susjedi Talijani zapitkuju i samih sebe i nas, da što mislimo, da što hoćemo. Neće bit dakle s gorega, ako im na to pitanje u kratko odgovorimo.

Prije svega dakle, mi nemislimo, nećemo i neišćemo ništa proti zajedničkoj državi, ništa proti našoj domovini Istri, ništa proti zakonu. Zajednička država, naša domovina Istra i njihovi ustavni zakoni su nam tako sveti, kako su nam sveti duša, obraz i naše poštenje. Vjernost prama caru i prama državi bio je i hoće ostati naš ponos i naša dika. Glede toga dakle mislimo, da neima baš nikakve razlike medju njimi i nami. Ovo smo zato napomenuli, jer znamo, da ima u Istri ljudi, koji nam podmeću takove misli i takove težnje, kakove se obično kriju u izdajničkih srcih. Nu, to nije nego krinka ili krabulja, pod koju ti ljudi licumierno kriju svoje crno lice, kad hoće, da nas pred svetom ocne, pa tako zaprieče i obustave naš narodni razvitak i napredak.

Sad gdje smo rekli, čega nećemo, ajde da im rećemo i što hoćemo.

Mi hoćemo jednakopravnost, to jest, jednake pravice za njih i za nas. Imamo jednake dužnosti, hoćemo da imamo i jednake pravice. Zato nećemo ni da šujemo više, da je Istra talijanska zemlja, nego jedino da u Istri stanuju jedni kraj drugih Slaveni i Talijani, a Istra da je jednako pravedna prama jednim i drugim. I baš radi toga želimo, da naši susjedi prestanu snivati o nekakvom izključivo talijanskom kulturnom u Istri elementu, pa tvrditi, da se Istra nesmje i nemože izobraziti, nego tobože na temelju jedinoga talijanstva; jer su od providnosti božje svi narodi jednako pozvani, da sjednu za stol svjetske izobrazenosti, pa u tom smo broju i mi Slaveni u Istri. Prava izobrazenost jest prije svega pitoma i pravedna, pa i talijanska u Istri mora da bude takova, ako hoće, da joj pripada to dično ime.

Mi se dakle obraćemo talijanskoj izobrazenoj u Istri strauki, koja sad kod nas ima moć i silu u rukama, pa od nje zahtjevamo, da se spomene pravde i pravice, te da nam noprječiti više, izobrazavati se i napredovati onako, kako je nam samim najmilije i najugodnije. Netko je od te stranke u Istri rekao, da nas Talijani nisu dužni buditi. Mi jim na to odgovaramo, ako nas nisu dužni buditi, da nas baš nisu vlastni ni pričeti, da se sami probudimo. A to su nam oni učinili i evo još nam sad čine, čim su svojevlasno naš materinski jezik iz naših školah iztjerali, pa svoj talijanski namjestili i udomili.

Toga radi mi zahtievamo i hoćemo, da to prestane, pa da se naša djetea u naših školah, a za naše novce, odgojaju u našem materinskom jeziku, kao što se njihova talijanska odgajaju u talijanskom. Kako se pku u erki rieč božja navješćuje, tako se neka i u školi djetea uče. Mi tim nepitamo ništa nepristojna i nezakonita, jer to i zdrav razum iziskuje i §. XIX. temeljnih carevine pravah izrekoma prisudjuje svakomu u Austriji narodu, pa i nam Slavenom u Istri.

Ali nam nisu dosta pučke škole za naš napredak, nego trebamo u tu svrhu i srednjih kao i oni. Oni već imaju u Kopru svoju talijansku gimnaziju, neka dakle puste, da vlada osnuje i za nas jednu u našem jeziku. Mi neišćemo, da se na toj gimnaziji uči samo slavenski, dapače neka se uči i talijanski i njemački, ali temelj neka joj bude naš narodni.

To je eto, što mi prije svega hoćemo i zahtievamo u Istri od naših susjedah Talijanah, pozivajuć se na naše i njihove prirodno i ustavno pravo, na naše i njihovo narodno i čovječaustvo dostojanstvo. Oni dobro znaju, da je svaki narod dužan braniti svoj jezik i svoju narodnost, jer tim brani svoj život i svoj obstanak. To i oni čine, pa se tim diče i ponose. A što je jednomu milo, to je drugomu drago. Neka dakle pokažu, da su ljudi, da su izobrazeni, da ljube pravo i pravien, pak će Istra u najkraće vrijeme procvasti i postati u dva jezika jedno srce i jedna duša.

D o p i s i.

Primorska štedionica u Kraljevici.

U hrvatskom Primorju 8. studenoga 1872.

Prvi put evo što se odvažih pisati u „Našu Slogu“ o našoj slogi, koja je kada tada kod nas u Primorju koren zahvatila, i sve to jača bivati počela. Premda kasno, ali uvijek na dobu, te neka nam bude na umu, da ovako dobro i koristno djelo, došlo ono kad mu drago, dodje u horu, samo nastojmo, da ga upotriebimo kako valja.

Nakan sam, da putem „Naše Sloge“, te ljubimice naše, primorskome puku u obće, u koliko mu još to znano nije, doznauja dadem ustrojenje „Primorske Štedionice“ (Cassa di risparmio) u Kraljevici. Nu prije svega valja mi u kratko reći ovdje, kako je dosada bivalo s našim novcem, i tko je od njega korist vukao te kako je u obće u trgovačkom, zanatlijskom (rukodjelskom) i težačkom poslu kod nas bivalo.

Malo ne svi Primorci idu u sviet za dobitkom, od kojih veća strana jesu pomoreci ili mornari, koji, lomeći život svoj o morske valove, gledaju svaki čas smrti u oči, a sve samo zato, da skucaju koju krajearu, te time obskrbe svoju doma obitelj; i opela nastoje, da prištede ili zašparaju koju krajearu za stare dane. To isto čine i ostali, koji u zidarskom i drugom poslu zaslužbu traže u doljnoj Hrvatskoj, u Bosnoj i Srbiji. Pomoreci obično ostanu po dvie, tri i više godinah izvan domovine, a kad se i vrate, ostanu po koji dan samo, dočim se radnici vraćaju kući svake godine u doba obdjelovanja zemlje i vinogradah. Pomoreci, skucaju ono nekoliko krajearah, odprave je kući svojim, da podmire potrebe, a preostalo da štede. Nu kod niže klase ili manjih pomoracah neznana se drugi način štednje ili šparanja, već taj, da uzajme kojekakvim špekulantom, koji na to jedva čekaju, pa ili nevrate ili ako vrate, to na toliko putah učine, da i liepa svotica kadkada na ništa dodje. Više imućni pomoreci, kao pomorski kapetani i brodovlastnici nose svoj, trudom i mukom zasluženi novac, u riečku občinsku štedionu, odkle neimaju druge koristi, nego ono 5 po sto interesa na godinu. A da bi komu trebalo na dogradjenje ili popravak broda, mislite li, kako se ljudi tuže, da bi dobio novacah, kad bi uz garanciju od riečke občinske štedionice zaikao? Jok! Riečka občinska štedionica, u kojoj je najviše novacah od naših ljudi uloženo, postoji može se reći samo na korist *riečkih ungarcah*. Dakle našinci svojimi novci podupiraju svoje i roda svoga protivnike.

Naš narod u Primorju i županiji mora, ako i na očitu štetu, uteći se u silu lihvarom - špekulantom, neimajuć štedionicah, koje su ono pravo i jedino tako rekuć sredstvo, za oteti se nesmiljenosti lihvara (užuraja). Težak jedan, imajuć kuću i grunat nezadužen niti za novčić, ali neima novacah, da kad je doba uredi zemlju i obdjela vinograd. Nije druge već hajd lihvaru - špekulantu, koji mu uzajmi n. p. f. 300. uz interes od 6 na sto za 6 mjeseci, neračunajuć amo vino i ostale troškove kod sklapanja ugovorah, i to se odmah za interes naplati, davši težaku f. 282. — koji mu kad svrší rok iliti termin, mora položiti f. 300. A dogodi li se, da težak nemože smoći na vrijeme, eto tužbe, eksekucije, trošak na trošak tako, da siromaški težak ostane najposlje bez kuće i grunta, što osvoji, nešto ovako nešto onako, onaj nesmiljeni špekulant.

Tako i jedan zanatlija (rukodjelac), koji ima uzeti jedno djelo, kod koga bi liepu zaslužbu imao, ali neima gotovih novacah, da nabavi stvarih, što mu jih u tu svrhu treba; mora uz velike kamate (interes) posuditi novac, i kad svrší posao, učini račun i vidi, da je radio samo za platiti kamate.

Nadalje trgovac jedan, imajuć natrpane magazine robom, kojoj je ciena pala i na kojoj bi mnogo izgubio, kad bi ju prodao po istoj cieni. Nu ili prodati po toj cieni, ili uz velike kamate posuditi novac, da se s poslom ide napred. Nije druge već posudi novac i kad prodaš robu usljed poboljšane ciene, učini račun i osvjedochi se, da si radio za onoga, koji ti je novac uzajmio.

Gradiš n. p. brod, koga si na polak sagrađio, ali nemožeš napred, jer nije novacah. Inač, stavimo, papirah od vriednosti, koje moraš ili jevtino prodati, ili uz velike kamate založiti. Nije dosta, što si kroz godinu dauah silne plaćao

kamate, već dodje kukavica pod izlikom prijateljstva, pa te zaplete u nepriliku, da si u pogibelji izgubiti i od glavnice, silnima kamatama oštećene. Spočitaj mu najposlje čin, još te najzad obtuži radi uvrede poštenja.

Eto vidite, svega toga nebi bivalo, da imamo štedionica, koje se zato ustrojavaju, da pomognu, a ne da odmognu. Gdje bi već sada bili sa trgovinom i obrtnošću, da smo se prije nekoliko godinah prenuli iz mrtva rekao bi sna, i stali ustrajno raditi oko ustrojavanja tih štedionica. Pomislite samo, kamo vodi lihvarstvo (užura); bez dvojbe u veliki nazađak i konačno na propast!

Probudimo se dakle, ter mi, koji još nismo, prionimo svom snagom našom uz Kraljeveane, koji zasnuvahu „Primorsku štedionicu“ u Kraljevici. Poziv njihov dobi liep odziv, velikâ saučestja i izvan okolice naše, iz Zagreba i Karlovca stali podupirati taj toli častan i koristonosan zavod. Iz daleka se odazvahu, a mi, za koje je i zbilja ustrojena štedionica, da imamo driemati? Ne! Prenimo se i radimo sebi i svojim na korist, budimo svoji u svomu i učvrstimo što više možemo „našu slogu“, koja da bi se u cijeloj nam domovini vječno udomila, dao Bog!

Franina i Jerina.

Fr. Oho, Jurino, i dosad si bil kakov takov, a sad si i šepav!
Ju. Ala da bi skopnel, kî mi je kriv, da sam se ovako ružno pobil!
Fr. A kî drugi, lego valjda mladi Vinko Lozić.
Ju. Aj borme ni on, ač ga već pedeset let pijam, pak nisam još

nikad pameti zapil; lego naši istarski kozji puti i naše kozje ceste.

Fr. Ča fali našim cestam, da ti nisu po volje?
Ju. Ča im fali! To ti je najveć sve raztepeno i razrompano, da nemoreš nikamo ni s konjî ni z volî, ako nećeš, da pobiješ sebe i blago, kako se je to ov dan pripetilo meni. Bil sam ti pogodil neko vino, pak moj je voznik putem potrl kola i konjî, a ja lepo zgubil vino i dobil evo dar, kega ću morebit do Vazma nosit.
Fr. Pa kî je dužan te cesti načinjat?
Ju. Ma, neki de da zemaljski odbor, neki da distret, neki opet da občine; a ja ti neznam drugo, lego da sam se pobil i moje lepo vino protočil!
Fr. Kad znaš to, znaš dosta, pak je borami škoda, da ča god malo više nezapovedaš, jer bi onda nekoje naše cesti siguro lepše bile.
Ju. Vero bi i one i još neč!

GOVEDJA KUGA.

Ova se bolest u obće pojavi najprvo na jeziku i na nogah goveda, razpozna se pako, što tada bolna živina mučno jede, mnogo se slini, i naprave joj se na jeziku, na desnih i na ustnem nebu mihurići i rane. Drugda pako začne šepati, postane nemirna, nepodnosljiva, stanu joj se noge dizati i tresti; opaziti će se mihurići i med parklji iliti pačenkî. Kadgod se ta bolest pokaže i na vjemenu živine, a osobito na bradavicah.

Neizrečeno se lahko i dosti na dugo po zraku ova bolest širi i raznosi, poradi toga svaki pojedini gospodar živine treba da ima navar, da od tudje bolne živine nedoleti odkud i na njegovu ta najnajetljivija bolest. A to bi se lahko dogodilo, ne samo ako se koja od bolnih živinah dotakne druge zdrave živine, nego takodjer ako i na blizu nje projde, ako se što siena, hrane, lajna, gnoja, il druge ma koje stvari, gdje je bolna živina stanovala, prenese il se dotakne zdrave živine; dapače i čovjek ju lahko na svojoj odieći od jednoga na drugi kraj prenese. Ali nisu samo goveda ona,

koja dobe jedno od drugoga ovu bolest; poznato je, da se ona lahko primi i druge živine, a nekoji drže, da bi se kadgod mogla primiti i istoga čovjeka.

Što da rečemo o liečenju govedje kuge? Žalibože, ljudi većinom tvrde, da proti toj bolesti neima na svijetu pravoga lieka, pa jedva se ta bolest na kojoj živini pokaže, da ju treba odmah i bez ikakva oklevanja iliti odvlačenja ubiti i zatriti, i ne samo nju, nego i sva ostala goveda, koja su s njom u vrijeme obolenja bila, i jedan sami čas u istoj staji stanovala. Da treba, vele jošte, kako je u obće dužnost za kužnih bolestih, da se i u hljevu iliti staji sve i svaka stvar, dodar i zemlja, il ponovi, ili skouča.

Sa svim tim najbolji način liečenja mogao bi biti ovaj: 1. za usta; skuha se mekinah (posijah) s malo meda i octa, pak se tom vodom izpiraju. 2. za noge; skuha se sljeza, i u tuše većkrat vodu postave močiti, kao takodjer sljezenim melemom iliti ilaštrom obavijaju. 3. za vjeme; uzme se žura iliti surotve od mlieka i nešto ruzičnoga meda, pak se tim moči.

Staja u vrijeme liečenja ima biti čista i razvetrena, stelja dobra. hranjenje travom bolje, nego li sienom, a voda mekinami namiešana.

Da se živina obćuva od ove bolesti, najbolje je gledati, da se nedruži s drugom živinom, zatim hranit ju valja malom hranom, nu sviežom iliti friškom, podati joj po koju pest soli i kadgod vode, mekinami posute.

Različite vjesti.

* (Porečki sabor) je i opet odbio su 16 proti 6 glasoval izbor g. Zamarina, što su ga Isola, Milje i Buzet već ovo treći put izabrali za svojega zastupnika. Kako doznajemo, glasovala su za Zamarina sliedeća gospoda: Cesarski povjerenik. plem. Clesius, onda Bogović, Flego, Grubiša, Marot i Rubekša. Čujemo, da se Zamarinovi birači nemisle podati, nego dapače da i oni vele, da se mužka neporiče, pa da će njega i baš njega na novo izabrati. Mi bi mnogo dali, kad bi nam bilo moguće već sad znati, kad i kako će već jedan put ova stvar svršiti.

* (Porečki sabor i Slaveni.) Iz Poreča nam dolaze žalostni glasi. Talijanska tamošnja stranka radi i postupa, kao da u Istri, mjesto dvie trećine, neima ni jednoga Slavena. Ona već ima svoju talijansku u Kopru gimnaziju, pa sad išće i drugu u Pazinu. Državna pazinska niža gimnazija njemačka po njezinoj bi se volji imala pretvoriti u pokrajinsku nižu gimnaziju talijansku. Tu gimnaziju do sad vlada izdržuje, a odsad bi koštala nas 7000 f. na godinu. Na sadašnjoj se pazinskoj gimnaziji uči barem i naš jezik, a na toj novoj, osnovati se imajućoj, neće ni da čuju za njega. Zato mi zaklinjemo visoku vladu, ako se niža gimnazija pazinska nemože već sad pretvoriti u slavensku, neka dotle ostane ovakova, kakova je sada, to jest njemačka. Jer naša djetea iz talijanske gimnazije nebi mogla nego u Italiju na nauke, a mi toga nećemo. Iz njemačkih će se visokih školah vratiti viera svojemu rodu i domovini, a iz talijanskih nebi. Nam je narodnost isto onako sveta kao i nauka, pa gdje možemo narodnost očuvati i nauku erpiti, tu hoćemo da kapnemo. Neka se nečude ovoj izvavi naši susjedi Talijani, jer valjda i oni znaju, da sila kola lomi, a nas evo sila goni!

* (Dalmatinske željeznice.) Iz Beča se javlja, da će ministarstvo predložiti predstojećemu carevinskomu vieću izradjenu zakonsku osnovu o gradjenju dalmatinske željeznice. Ova željeznica, koja će imati daljinu od 30 miljah, ići će od hrvatsko-dalmatinske medje (Pribudić - Pasić) preko Knina, Driša, Prkometa do Spljeta, sa pobočnimi prugami do Zadra i Šibenika. Daj Bože izpunila se čim skorije ta vruća želja naše braće!

* (Primorskoj štedionici u Kraljevici.) o kojoj progovorismo u posljednjem broju, osiguran je život, buduć kako nam odanle poručuju, podpisalo se 33,600 i više forintah. Živili krasni Primorci! u koje, daj Bože, ogledali se naši vatreni rodoljubi u Istri i Dalmaciji, pa podigli na skoro više štedionica, da tako oslobode naš narod od skupih tudjih glavničarah.

* (Naši pomorski kapitani i ruski parobrodi.) Dok su se, po prvašnjem zakonu o popuni vojske, pomorski kapetani i pisari riešavali vojničke dužnosti, broj jim je veoma narasao, ali na našu i njihovu veliku žalost, istodobno se i broj brodovah umanjivao tako, da je mnogo stotinah kapitanah ostalo bez svake službe, česa radi prisiljeni bijahu tražiti zaslužbe i ovdje i ondje, ponajviše pako kod Lloydova društva, koje je obično odbijalo njihove molbenice, buduć nepodkrepjene kojekakovimi preporukami. — Mladji kapetani, shvativ žalostan svoj položaj, počеше ozbiljno učiti ruski jezik, a kad ga podobrahno naučiše, podnesoše svoje molbenice velikomu ruskomu parobrodarskomu društvu u Odesi, koje je malne sve ušlialo i imenovalo ovo posljednje vrijeme iz sama hrvatskoga Primorja 10 kapitanah, sa mjesečnom plaćom od 60 rubaljah. (90 for.) i hranom. Time se put prokrčio novomu naraštaju, kojemu predstoji liepa budućnost, bude li se naučio ruski jezik, koji će ga hraniti.

* (Zajednički potrošak austro-ugarski za godinu 1873) iznaša 108 mil. 968.104 for.; ali kad se odbije zajednički carinarski prihod od 15,556.000 for. ostaje za pokriti svota od 93 mil, 365.104 for., kojoj mora doprineti Cislajtanija sa 70 % 64,048.461 for. 84 nvč., ugarska pako sa 30 % 27,349.344 for. 58 nvč. Ovaj potrošak izdati će se ovako: za ministarstvo izvanjskih dielah 3,667.605 for. za vojsku, i to, na kopnu 93,315.675 for. na moru 10,027.210 for. za zajedničko ministarstvo financijah 1,814.355 for. napokon za zajedničko nađinovodstvo 103,259 f.

* (Ugarske financije i novi zajam.) Kako smo već više putih javili, novčano je gospodarstvo ugarsko, da se gore nemože nit pomisliti. Jedva što su počeli pred 5 godinama sami svojimi novci upravljati, učiniše već tri velika duga, a sada, pošto njim dohodki nemogu pokriti troškovah za god. 1873, napraviše nov dug od 54 milijuna za podmiriti svoj manjak ili deficit od 75 mil. Liepe nada narodu, koj je i onako već neizmjereno opterećen sa svakojakimi porezi.

* (Hrvatski dijaci na bečkomu sveučilišću.) Imali su glavnu skupšćinu svoga dijačkoga društva „Velebića“, i izabrali za predsjednika, g. Jakšića; za podpredsjednika g. Speciaria; za odbornike Badalića, Gregorića, Mrkšića i Vidmara.

Sa tršćanskoga tržišća.

Ovo posljednje vrijeme žito se ovdje slabo trži, ponajviše radi toga, što su najveći konsumenti Ingleska i Franceska posvema obskrbljene a ostale susjedne pokrajine malo ga traže. *Senica* se prodavala 116 R po f. 7.50-8.30; *kukuruz* for. 4.10-15; *jačem* cent f. 3.30-60. — Cent *kafe* Rio f. 45-49; *cukara* austr. u pruhu for. 23.50 do 24 for.; *masla* for. 49.50 do 52.50; *masti* amerikanske robe f. 27-27.50 nvč.; *slanine* (amer.) for. 27-29; *smokavah* dalm. for. 6; *vino* (dobre domaće) 56 for.; *kože* suhe volovske i kravje 80-90 f. — *Barilo ulja* dalm. istarskog 25-27 for. sa odbitci. Vedro dobra vina istarskoga od 16-19 for. dalmatinskoga for. 9-11; *rakije* domaće f. 16-18 brez daciija, na brodu.

Kretanje austrijanskih brodovah

od 1 do 15 Novembra.

Dojadrili u — iz

Trst: *Amelia* Njuporta. — *Fiat* Kardifa. — *Virtù* Njukastla.
Amsterdam: *Nathan* Nikolajova.
Barcelona: *Aron* Kardifa
Bordò: *Elena* Trsta.
Cot: *Pietro* Marsilje. — *Voloscann*, *Raffaele* *Le-mnos* Trsta.
Carigrad: *Drusus* Suline. — *It. lo* Pireja. — *Eufemia* Kardifa. — *Reu*, *Cam*, *Sela* Ga aca.
Filadelfu: *Ali* Njukastla.
Glasgov: *Trident* Ales.
Gloucester: *Padre* Odeso.
Kardif: *Vojvoda* Gloucestra. — *Argentina*, *Superbo*, *Narina* Bordò. — *I. Neresinotto* Gloucestra.
Kork: *Gjurko* Njujorka.
Kvinstovna: *Crono*, *Kraljevica* Njujorka. — *Arturo* Bahie.
Liverpul: *Sloboda* Smirne. — *Olimpo* Carigr.
Maltu: *Seconda* Jafu.
Manilu: *Eugenio* Hong Kong.
Marsilju: *Ljubezni* Prvi Odeso. — *Libuka* Ibrajlo. — *Bice* Marjupolja.
Mlece: *Figlia* *Penelope*, *Elena* D. Nikolajova. — *Eather*, *Madagarskar* Njuporta. — *Speme* Palerma. — *Dominica* Njukastla.
Njujork: *Cerere* Borut. — *Osmi* *Dubrovački* *Trapano*. — *Abraham* Londonderi. — *Drugi* *Dubrovački* *Larne*. — *Prvi* *Dubrovački*, *Sabioncello* *Lesta*. — *Tare*, *IV. Dubrovački* *Livorpula*. — *Vincenza* Trst.
Odesu: *Unione* Ales. — *Romana* Cota. — *Andriè* *Marsilje*. — *Libero* *Katanje* — *Ero* Trsta.

— *Daniza* *Kardifa*. — *Unico* *Carigrad*. — *Arfaksad* *Trsta*. — *Tauro* *Gonovo*. — *Sagittario* *Anverse*. — *Dante* *Livorpula*.
Rio-Janeyro: *Giovanna*, *Stevianska* *D. Trsta*.
Smirnu: *Novieskih* *Svansejo*.
Sullnu: *Nereu*; *Grad* *Kurlovac*, *Rimedio* *Carigr*.
Truu: *Bertolina* *Londonderi*.

Ođjadrili iz — u

Trsta: *Armetin* *Marsilju*. — *Adele* *Maria*, *Pep-pina* *Luiga* *Bordò*. — *Zioio*, *Barba* *Zvane*, *Antonio* *Cot*. — *Monte* *Maggiore* *Ales*.
Ales: *Industre* *Falmut*. — *Ketty*, *Invato* *Soriu*.
Anverse: *Elodie* *Ingl*.
Brdjanske: *Muti* *Ivo*, *Novi* *Klus*, *Padre* *Stefano*, *Anna* *Lazzareviè* *Ingl*.
Bordò: *Barone* *Vranicanj*, *Sofia*, *Luigi* *Zigo*, *Figlia* *maggiore* *Kardif*.
Bostona: *Domenico* *Kvinstovna*.
Ceta: *Fanny* *P. Pillepevil*. — *Abshurgo* *Santos*.
Carigrada: *Slavia* *Marsilju*. — *Bakar*, *Elpi*, *Desković* *A. Kork*. — *John*, *Prelukano* *Lošinj*. — *Tito* *Dunker*. — *Poppina*, *Urin*, *Muylath*, *Mutleo* *L.*, *Union*, *Cartotta*, *Mudra* *Maria* *Odesu*. — *Mirto*, *Giovanni*, *Gulao*. — *Leda*, *Regulus*, *Tempo*, *Darina*, *Nano* *P.*, *Kork*. — *Julio*, *Nuova* *Fama* *Varnu*. — *Franz* *Kovčević*, *Obliè* *Azov*. — *Balthasar*, *Cavaliere* *Syardelli* *Sullnu*. — *Istria* *Trsta*.
Dunkerka: *Iris* *Njukastl*.
Falmuta: *Maria* *S. Dunkerk*. — *Norma* *Hul*. — *Marca* *Maria* *Gloucester*.

Filadelfu: *Catina* *R. Kvinstovna*.
Flisinge: *Emma* *Hul*. — *Enrico* *Njujork*. — *Isak* *M. Njukastl*.
Genovo: *Slavia*, *Marietta*, *Miljenko* *Car*.
Gravosende: *Prvi* *Dubrovački* *Njuorleans*.
Hula: *Giano* *Sild*.
Kardifa: *Sansone* *Singapur*. — *V. A. Thegethof* *Rio* *Janeiro*. — *Mosorska* *Vila*, *Ales*. — *Pluth* *Trst*.
Kvinstovna: *Ezio* *Limerik*. — *Betti* *Belfast*. — *Carolina* *Premula* *Hartlopul*. — *Libertas* *Liverpul*. — *Trino* *Londru*.
Lisbona: *Erin* *Saffi* *(Marocco)*.
Livorna: *Nettuno* *Carigr*.
Manilu: *Sedmi* *Dubrovački* *Londru*.
Marsilje: *Urmonj* *Ales*. — *Anteo* *Porto* *Said*. — *Maria* *Smirne*. — *Oreste* *Lošinj*. — *Natale* *S. Porto* *Said*. — *Maria* *S. Ales*. — *Nazareno* *Trst*. — *Oro* *Rio-Numoz*. — *Luca* *Trst*. — *Ivo* *Ales*. — *Grazie* *Dio*, *Marte* *Trst*.
Napulja: *Volunter* *Trst*.
Njujorka: *Onore* *Kvinstovna*. — *Leone*, *III. Dubrovački* *Kork*.
Njukastla: *Cönnig* *Ales*. — *J. J. Strossmajer* *Trst*. — *Solivo* *R. Mlece*. — *Jean* *Ales*.
Odesu: *Plam* *Nikolajov*. — *Maria* *R. Trst*. — *Supplice* *Marsilju*.
Plimuta: *Mida* *Trst*.
Rio Janejro: *Colibri* *Gibilteru*. — *Saind* *Santos*.
Ročestru: *Drago* *Rio* *Janejra*.
Smirno: *Civetta*, *Duo* *Figlia* *Trst*.
Tangaroku: *Ida*, *Kobilic* *Ingl*.

Tèk Novacah

polag Borse u Trstu od 1 — 15 Novembra 1872.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	—
Cerski dukati (cekini)	—	—	—	5.4	5.5 1/2	5.7	5.9	5.10	5.11 1/4	—	5.13	5.13	5.14	5.14	5.15	—
Napoleoni	—	—	—	8.54 1/2	8.54 1/2	8.56 1/2	8.59 1/2	8.62	8.62	—	8.6 1/2	8.66	8.68	8.69	8.69	—
Liro Ingleske	—	—	—	10.71	10.72	10.74	10.78	10.82	—	—	10.8 1/2	10.93	10.94	10.98	10.95	—
Srebro prid (aggljo)	—	—	—	105.50	105.75	105.85	106.	106.25	106.35	—	106.50	107.15	107.25	107.15	107.	—